

Załącznik do Uchwały Nr LIII/412/2024
Rady Gminy Belżec z dnia 21.03.2024 r.

GMINNY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

na lata 2024-2028

Belżec 2024

1. Wprowadzenie.

Tematyka zdrowia psychicznego, współczesnych zagrożeń jakie na niego wpływają oraz metod i możliwości jego wzmocnienia jest niezmiernie ważna ze względu na występowanie wielu czynników oddziałujących negatywnie na zdrowie psychiczne społeczeństwa. Wciąż bowiem rośnie liczba osób mających problemy związane z ich zdrowiem psychicznym i to w każdej grupie wiekowej. Zjawisko to z każdym rokiem ulega ciągłemu nasileniu w związku z między innymi zagrożeniami i ograniczeniami spowodowanymi przez pandemię COVID-19, która stała się wyzwaniem nie tylko medycznym, lecz także społecznym i dla zdrowia psychicznego. Dramatyczna sytuacja wojenna w państwie sąsiadującym z Polską spotęgowała kryzys zdrowia psychicznego naszego społeczeństwa. Dlatego tak ważne stało się nieustannie dbanie o jego profilaktykę, upowszechnianie wiedzy na temat zaburzeń i chorób psychicznych oraz tworzenie coraz to nowszych i skuteczniejszych sposobów opieki nad osobami dotkniętymi chorobami psychicznymi.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2028 w Gminie Bełzec oparty jest na zasadzie integracji działań, na rzecz poprawy i utrzymania zdrowia społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego. Ochrona zdrowia może być realizowana przez różne podmioty i w różnych miejscach, począwszy od zakładów opieki zdrowotnej, poprzez szkoły, zakłady pracy, organizacje pozarządowe i społeczność lokalną. Wyznaczone kierunki działań mają na celu podejmowanie efektywnych form pomocy w zakresie ochrony zdrowia psychicznego oraz poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. Stan zdrowia psychicznego społeczeństwa zależy w dużej mierze od tego, jaki prowadzi styl życia oraz co robi, aby swoje życie zachować i chronić.

Zdrowie to także potencjał zdolności adaptacyjnych danego organizmu do wymogów otoczenia, do pełnienia ról społecznych, przystosowania się do zmian występujących w środowisku i umiejętność radzenia sobie z tymi zmianami. Ponadto jest ono środkiem umożliwiającym lepszą jakość życia i zasobem gwarantującym rozwój społeczeństwa.

Na utrzymanie zdrowia jednostki ma wpływ wiele aspektów:

- poczucie własnej wartości,
- zdolność do własnego rozwoju,
- odporność na stres,
- odpowiedzialność za swoje życie (decyzje, trudności, sukcesy) ,
- zaangażowanie w życie społeczne,

W ochronie zdrowia psychicznego przywiązuje się ogromną wagę jednostkowej odpowiedzialności za zdrowie człowieka. Dokonujemy w codziennym życiu wyborów, które zdrowiu szkodzą, bądź je wspomagają. Promocja zdrowia jest więc procesem zmierzającym do zachowania prawidłowego zdrowia psychicznego. Działania promocyjne i profilaktyczne często w mniejszym lub większym stopniu na siebie oddziałują.

Zgodnie z art.3 ust.1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 ze zm.) określamy osobę z zaburzeniami psychicznymi jako osobę:

1. chorą psychicznie (wykazującą zaburzenia psychotyczne),
2. upośledzoną umysłowo,
3. wykazującą inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej, zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Zgodnie z ww. ustawą ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W przypadku samorządu gminnego ochrona zdrowia psychicznego polegać będzie przede wszystkim na:

- *promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;*
- *zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych życia w środowisku rodzinnym i społecznym;*
- *kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.*

Powyższe działania określone w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r., poz. 2123 ze zm.) określają w szczególności: 1) okres ich obowiązywania, 2) diagnozę sytuacji i zagrożeń dla zdrowia psychicznego, w tym zróżnicowań regionalnych, 3) cele główne i cele szczegółowe, 4) podmioty biorące udział w jego realizacji, 5) sposób realizacji zadań, 6) niezbędne działania legislacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzenie działań określonych w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego należy do zadań własnych samorządów województw, powiatów i gmin, a także zadań Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Ministrów właściwych ze względu na charakter działań określonych w Programie. Niniejszy program określa i wyznacza kierunki działania w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców,

zaspokajania ich potrzeb zdrowotnych, bytowych i samorealizacji. Powiązany jest z Gminną Strategią Rozwiązywania Programów Społecznych na lata 2024 - 2028. Nawiązuje do Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 - 2030, który mówi, że ochrona zdrowia psychicznego polegać będzie na realizacji celu głównego z zakresu zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

2. Podstawa prawna.

Podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego wyznaczają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.), zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia.
2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 ze zm.) zgodnie z którą ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin
4. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024- 2028 przyjęta Uchwałą Nr XLIX/383/2023 Rady Gminy Bełżec z dnia 28 grudnia 2023 roku

3. Zdrowie psychiczne i charakterystyka polskiego systemu opieki psychiatrycznej

Światowa Organizacja Zdrowia w 1948 roku wprowadziła ogólną definicję zdrowia psychicznego rozumianą jako: *„zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, potrafi radzić sobie ze stresem w życiu codziennym, wydajnie pracuje i jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”*.

Zdrowie psychiczne obejmuje m.in. subiektywne poczucie dobrostanu, poczucie własnej skuteczności, autonomię, kompetencje, zależność międzypokoleniową oraz samorealizację własnego potencjału intelektualnego i emocjonalnego.

Ze względu na wieloznaczność i ogólnikowość terminu, pojęcie zdrowia psychicznego jest w różny sposób kategoryzowane i uściślane, choć przeważa pogląd, iż nie istnieje jedna i bezwzględnie uniwersalna definicja zdrowia psychicznego, nie ma jednej, „oficjalnej” definicji, ponieważ (według Światowej Organizacji Zdrowia) różnice kulturowe, subiektywne odczucia oraz rywalizujące ze sobą profesjonalne teorie wpływają na to, jak termin ten jest rozumiany. Jedynym aspektem, z którym zgadza się większość ekspertów jest to, że zdrowie psychiczne i zaburzenie psychiczne nie są do siebie przeciwstawne, czyli brak rozpoznanej choroby psychicznej nie musi oznaczać zdrowia psychicznego.

Od swoich początków opieka psychiatryczna była oparta o instytucje szpitala psychiatrycznego, który nie pełnił tylko roli placówki leczniczo-opiekuńczej ale także był miejscem, w którym prowadzono badania, próbowano nowych metod i praktyk terapeutycznych.

Skuteczne formy leczenia rozpoczęły proces deinstytucjonalizacji psychiatrii, zaczęto zamykać duże szpitale psychiatryczne, skupiając się na leczeniu indywidualnym, nie instytucjonalnym. Psychiatrzy w końcu dysponowali alternatywą od leczenia szpitalnego, pozostawiając je dla doświadczających najpoważniejszego przebiegu choroby.

Jednakże, mimo rozwoju nowych praktyk leczenia szpital psychiatryczny nadal pozostaje głównym filarem opieki psychiatrycznej. Dowodem był utworzony Pilotażowy Program Centrum Zdrowia Psychicznego, który to miał zreformować polską psychiatrię i zmienić kierunek z leczenia instytucjonalnego na leczenie środowiskowe. Niestety, projekt Centrum Zdrowia Psychicznego nie powiódł się. Ponadto polski system leczenia psychiatrycznego nie spełnia współczesnych standardów europejskich i nie do końca odpowiada na wciąż rosnące potrzeby społeczeństwa. Leczenie w Polsce jest nadal trudno dostępne i kosztowne.

Według raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa i rozwoju dzieci w Polsce pod redakcją dr Moniki Sajkowskiej i Renaty Szredzińskiej **Dzieci się liczą 2022**, w ostatnich latach rośnie liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą specjalistyczną ze względu na zaburzenia psychiczne. W 2020 r. z takiej pomocy korzystało ponad 170 tys. osób do 18 r.ż., z których ponad 57% stanowili chłopcy. Blisko trzy czwarte osób z tej grupy wiekowej mieszkało w miastach. Niekoniecznie oznacza to, że nasilenie problemów psychicznych w mieście jest tak wyraźnie wyższe niż na wsi. Różnice te mogą też wynikać z trudności w dostępie do oferty specjalistycznego wsparcia na obszarach wiejskich i silniejszej stygmatyzacji lub obaw przed stygmatyzacją na wsi. Najczęstszym rozpoznaniem w 2020 r. były zaburzenia rozwojowe, w tym zaburzenia rozwoju mowy i języka,

zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych, zaburzenia rozwoju funkcji motorycznych, całościowe zaburzenia rozwoju, w tym związane ze spektrum autyzmu, zaburzenia hiperkinetyczne, w tym ADHD, zaburzenia zachowania i in., (65%; 108 546 osób), a kolejno zaburzenia nerwicowe (15%; 25 245), zaburzenia afektywne (7%; 12 088) i upośledzenie umysłowe (5%; 8676).

Według wyników kontroli Najwyższej Izby Kontroli (NIK) z 2019 r. w pięciu województwach: lubuskim, opolskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim nie było ani jednego oddziału dziennej opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, a w województwie podlaskim nie funkcjonował ani jeden oddział całodobowy (NIK, 2020). Należy jednak zauważyć, że kontrola odbyła się przed rozpoczęciem wdrażania środowiskowego modelu opieki nad dziećmi z problemami psychicznymi. Według danych z raportu Sieci Obywatelskiej Watchdog na jedno łóżko na całodobowych oddziałach opieki psychiatrycznej przypadało od 2155 do 13 537 dzieci w zależności od województwa.

Kondycja psychiczna dzieci i młodzieży w Polsce budzi w ostatnich latach wiele zainteresowania. Opieka psychologiczna i psychiatryczna nad dziećmi przez długi czas nie była priorytetem polskich władz. Doprowadziło to do sytuacji, którą często określa się w mediach mianem „zapaści opieki psychiatrycznej”. Ostatnie lata przyniosły powiew nadziei związany z reformą ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, zwiększeniem nakładów finansowych na tę dziedzinę oraz reorganizacją systemu, aby był bliżej środowiska dziecka. Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i nastolatków ma zasadnicze znaczenie w zapewnieniu im dobrego startu w życie. Zbyt późno zauważone czy zdiagnozowane problemy psychiczne w dzieciństwie mogą doprowadzić do późniejszego rozwoju pełnych zaburzeń psychicznych i stanowić bariery dla pełnego rozwoju dziecka oraz jego szans edukacyjnych, społecznych czy zawodowych. Jednocześnie należy podkreślić, że ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży powinna być wieloaspektowa i wielotorowa, nie należy jej sprowadzać jedynie do oddziaływań lekarzy psychiatrów. Ważna jest profilaktyka zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzona w odniesieniu do rodziców i dzieci, np. poprzez programy szkolne wzmocnienia umiejętności społecznych czy budowania rezyliencji. Dlatego obszar zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży wymaga długofalowej i przemyślanej strategii, której poszczególne działania przyczynią się do ograniczenia skali problemów psychicznych. Całościowy system wsparcia dla rodzin i dzieci powinien bazować na wzmocnieniu czynników ochronnych, przy jednoczesnym dążeniu do minimalizowania czynników ryzyka. Decyzje powinny być podejmowane na podstawie analiz danych statystycznych i badawczych, w szerokich konsultacjach społecznych, a nie na bazie doraźnych okoliczności.

4. Lokalna diagnoza zjawiska zaburzenia psychicznego.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, systematycznie rośnie liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych. Epidemiologia chorób i zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej została sporządzona na podstawie danych z Narodowego Funduszu Zdrowia odnoszących się do liczby udzielonych świadczeń zdrowotnych z rodzaju opieka psychiatryczna i leczenia uzależnień, jak również na podstawie danych pozyskanych z Raportu badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostępu do psychiatrycznej opieki zdrowotnej – EZOP Polska”.

Gmina Bełzec nie dysponuje stacjonarnymi zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Obecnie nie ma rejonizacji i pacjent może leczyć się w dowolnej placówce na terenie kraju. Pacjenci najczęściej kierowani są do placówek funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

Zadania gminy Bełzec w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu w sposób następujący:

- 1) współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Tomaszowie Lubelskim;
- 2) koordynuje wraz z Powiatowym Urzędem Pracy w Tomaszowie Lubelskim przebieg działań mających na celu aktywizację zawodową osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) udziela pomocy materialnej, poradnictwa dla osób obciążonych zaburzeniami psychicznymi;
- 4) prowadzi pracę socjalną, która polega na wizytach w środowisku lokalnym pracowników socjalnych GOPS w Bełczu oraz pielęgniarki środowiskowej i w uzasadnionych przypadkach lekarza rodzinnego u osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 5) korzysta z usług oferowanych przez Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze na terenie województwa lubelskiego;
- 6) podejmuje szereg innych działań pomocowych na rzecz osób, rodzin oraz wszystkich mieszkańców gminy Bełzec, którzy obciążeni są problemami psychicznymi;
- 7) współpracuje z pedagogiem szkolnym i psychologiem szkolnym w celu weryfikacji i dalszej diagnozy dzieci i młodzieży szkolnej
- 8) podejmuje działania interwencyjne w celu umieszczenia osoby w szpitalu psychiatrycznym bez zgody;

5. Adresaci Programu.

Głównymi adresatami przedsięwzięć i inicjatyw zmierzających do poprawy stanu zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym są wszyscy mieszkańcy Gminy Bełżec, przy uwzględnieniu grup ryzyka oraz osób z diagnozą zaburzeń psychicznych. Grupy ryzyka obejmują dzieci i młodzież, osoby starsze, bezrobotnych, osoby niepełnosprawne, osoby doznające przemocy, osoby w różnego rodzaju kryzysach psychicznych wywołanych nagłą zmianą sytuacji życiowej tj. śmierć bliskiej osoby, wypadek, rozwód, utrata pracy, obniżenia nastroju.

6. Realizator Programu.

Obecna realizacja stanowi bezpośrednią kontynuację programu realizowanego w latach 2021-2023 i skupia się na poszerzeniu, zróżnicowaniu i unowocześnieniu pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Program skupia się także na wzmocnieniu udzielania pomocy dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Ważnym elementem jest także zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Ww. program wskazuje na potrzebę ustanowienia koordynowanej opieki psychiatrycznej, realizowanej w ramach centrów zdrowia psychicznego, pozwalającej pacjentowi otrzymać pełną usługę medyczną w pobliżu miejsca zamieszkania. Szereg zadań w tym zakresie zostało już podjętych w poprzedniej edycji Programu. Rozwoju wymaga także obszar dotyczący dziennej oraz środowiskowej/domowej opieki psychiatrycznej, będący zasadniczym, nowatorskim elementem Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Kontynuowana jest również współpraca z pozostałymi, poza gminą, podmiotami, tj.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Bełżcu
- Gminny Ośrodek Kultury w Bełżcu
- Biblioteka Publiczna Gminy Bełżec
- Zespół Interdyscyplinarny
- Ośrodek Zdrowia
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tomaszowie Lubelskim
- Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Lubelskim

- Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Lubelskim
- Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tomaszowie Lubelskim
- Zakłady Opieki Leczniczej na terenie województwa lubelskiego

7. Priorytety promocji zdrowia psychicznego.

Wyznacznikiem do określenia priorytetów i kierunków podejmowanych działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego jest Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013- 2030. Priorytety dla Gminy Bełżec są spójne z Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego.

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb;
- prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
- monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu

8. Cele Programu.

Celami głównymi Programu są:

1. zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb;
2. prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do celów szczegółowych należą:

1. w zakresie zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb:
 - a) upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej,
 - b) upowszechnienie nowego modelu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży opartego o trzy poziomy referencyjne,

- c) upowszechnianie i zapewnienie dostępu do specjalistycznych programów terapeutycznych oraz procedur diagnostycznych,
- d) upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- e) aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi,
- f) skoordynowanie dostępnych form opieki i wsparcia,
- g) udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom,
- h) opracowanie i wdrożenie nowego, zintegrowanego i kompleksowego modelu opieki nad osobami uzależnionymi i ich bliskimi,
- i) upowszechnienie rekomendowanych założeń do programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży problemowo korzystających z nowych technologii cyfrowych,
- j) opracowanie we współpracy z towarzystwami naukowymi właściwymi w sprawach uzależnień oraz z podmiotami zrzeczającymi psychoterapeutów uzależnień, standardów lub rekomendacji postępowania medycznego, psychologicznego i psychoterapeutycznego w podmiotach prowadzących działalność leczniczą w zakresie leczenia uzależnień;

2. w zakresie prowadzenia działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi:

- a) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących przedstawiania wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi w mediach,
- b) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących konieczności respektowania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania jednostek samorządu terytorialnego.

Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb.

Cel szczegółowy: Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Zadania:

- 1) zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne przy współpracy z podmiotami działającymi na rzecz wsparcia dzieci, uczniów, rodzin, nauczycieli;

2) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom w jednostkach systemu oświaty.

9. Finansowanie.

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Bełżec oraz budżetów placówki oświatowej, zakładu opieki zdrowotnej i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełżcu, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

10. Okres realizacji Programu obejmuje lata 2024-2028, realizacja Programu będzie miała charakter ciągły od momentu jej przyjęcia.

11. Monitorowanie i ewaluacja Programu.

Monitorowanie odbywać się będzie na podstawie osiąganych wskaźników, w oparciu o informacje uzyskiwane od realizatorów poszczególnych działań. Ewaluacja Programu przeprowadzona będzie raz do roku, w pierwszym kwartale, za miniony rok kalendarzowy.

12. Przewidywane efekty realizacji Programu:

1. Zmiana postaw społeczeństwa wobec osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego.
2. Wzrost świadomości społecznej na temat istniejących zagrożeń zdrowia psychicznego.
3. Wykształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych stwarzających zagrożenie dla zdrowia psychicznego.

Harmonogram realizacji (wybranych) celów Programu

Cel Główny 1: zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb			
Cel szczegółowy 1.1		Upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej.	
1.	Gromadzenie i upowszechnianie informacji o formach psychiatrycznej opieki zdrowotnej funkcjonujących na obszarze powiatu i województwa.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu	w tak
2.	Współpraca ze służbami opieki psychiatrycznej na terenie powiatu i	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu	w tak

	województwa.			
Cel szczegółowy 1.2		Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.		
1.	Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu	w	nie
2.	Realizowanie pomocy finansowej i rzeczowej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu	w	nie
3.	Utworzenie grupy wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu	w	nie
Cel szczegółowy 1.3		Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.		
1.	Wzmacnianie funkcjonowania społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych (doradztwo i ocena zawodowa, szkolenia, prace społecznie użyteczne).	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu.	w	tak
2.	Nawiązanie Współpracy z Zakładem Aktywności Zawodowej w Przeorsku.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu.	w	tak
3.	Nawiązanie współpracy z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Tomaszowie Lubelskim.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu.	w	tak
4.	Kontakt z zakładami pracy chronionej w celu uzyskania ofert pracy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu.	w	nie
Cel szczegółowy 1.4		Skoordynowanie dostępnych różnych form opieki i wsparcia		
1.	Realizacja i monitorowanie Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu.	w	tak
2.	Przygotowywanie aktualizowanych informacji o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełczu.	w	tak

Cel szczegółowy 1.5	Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom;
----------------------------	---

1	Organizowanie zajęć lekcyjnych o tematyce zdrowia psychicznego, w szczególności o radzeniu sobie ze stresem oraz profilaktyce zażywania alkoholu i substancji psychoaktywnych	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bełczu	w	tak	Zespół Szkolno-Przedszkolny: -organizowanie zajęć integracyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, cyberprzemocy, przemocy i agresji, komunikacji interpersonalnej -organizowanie pogadanek dla uczniów klas 0-VIII, prowadzonych przez funkcjonariuszy Policji, pielęgniarkę szkolną, pedagoga szkolnego
---	---	--------------------------------------	---	-----	---

Cel Główny 2: Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;				
Cel szczegółowy 2.1		Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących konieczności respektowania praw osób z zaburzeniami psychicznymi;		
L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja	Uwagi o sposobie realizacji
1.	Podniesienie Świadomości Środowiska lokalnego na temat zdrowia psychicznego poprzez umieszczanie informacji (plakatów	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bełczu.	tak	Pozyskanie przez GOPS Bełzec bezpłatnych ulotek i materiałów informacyjno-profilaktycznych oraz ich dystrybucja wśród mieszkańców gminy Bełzec

	oraz ulotek) w miejscach ogólnodostępnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu. Biblioteka Publiczna w Bełżcu. Gminny Ośrodek Kultury w Bełżcu.		
2.	Ustalenie priorytetów promocji zdrowia psychicznego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu.	tak	
3	Promowanie informacji i edukowanie społeczności lokalnej w celu budowania postawy zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bełżcu.	tak	
4.	Przygotowywanie aktualizowanych informacji o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu.	tak	
5.	Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu.	tak	

Cel szczegółowy 2.2		Opracowanie ogólnych zasad postępowania dotyczących przedstawienia wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi;		
1	Rozpoznawanie sytuacji zagrażających zdrowiu psychicznemu	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bełżcu; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu.	tak	<p>Zespół Szkolno-Przedszkolny -diagnoza środowiska szkolnego uczniów poprzez prowadzenie przez pracowników szkoły obserwacji, rozmów, wywiadów związanych z sytuacją społeczną uczniów.</p> <p>-wnioskowanie kierowania uczniów przejawiających trudności dydaktyczno-wychowawcze do poradni psychologiczno-pedagogicznych lub innych poradni specjalistycznych (w tym zdrowia psychicznego), konsultowanie indywidualnych przypadków ze specjalistami z zewnątrz w tym z PPP, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim,</p> <p>- badania ankietowe wśród uczniów klas VIII na temat ich wiedzy w zakresie edukacji zdrowotnej, analiza działań uczniów, sprzyjających zdrowiu i dobremu samopoczuciu;</p>

2	Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego poprzez prowadzenie kampanii społecznych w zakresie radzenia sobie ze stresem, profilaktyki i wczesnego zachowania równowagi między pracą a życiem prywatnym.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżcu	tak	
---	--	---	-----	--